

здатність керівника адекватно оцінювати рівень своєї компетентності, прогнозувати шляхи її розвитку.

Особистісний компонент передбачає сукупність якостей керівника, які дозволяють йому моделювати розвиток закладу освіти в ринкових умовах, забезпечувати умови для професійного зростання усіх членів педагогічного колективу щодо питань маркетингової діяльності.

Реалізація даних компонентів належним чином дозволить керівникові закладу освіти прийняти оптимальні, обґрунтовані рішення щодо подальшого функціонування закладу освіти на ринку освітніх послуг, створити умови для ефективної маркетингової діяльності колективу закладу з рахуванням потреб споживачів та можливостей зовнішнього середовища.

Висновок: маркетингова компетентність керівника закладу освіти є інтегральним утворенням, складовими якого є маркетингові знання, уміння здійснювати маркетингові комунікації, розробляти й реалізовувати маркетингові стратегії, що сприяють конкурентоспроможності закладу освіти.

Джерела:

1. Балабанець А.В. Інтегроване управління маркетинговою взаємодією: імперативи, методологія, механізми: монографія. Донецьк: ДонНУЕТ, 2010. 509 с.

2. Ганаева Е.А. Маркетинговая компетентность руководителя образовательного учреждения: опыт повышения квалификации. *Интернет-журнал «Эйдос»*. 2007. URL : <http://www.eidos.ru/journal/2007/0930-6.htm>.

3. Проценко Н.Д. Маркетингова компетентність як складова професіоналізму керівників професійно-технічних навчальних закладів. *Молодий вчений*. 2015. № 6 (21). Частина 3. С. 45-49. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/6/71.pdf>

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА ЯК СКЛADOVA ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ

Наталія НОСОВЕЦЬ,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний університет «Чернігівський колегіум»

імені Т.Г. Шевченка (Чернігів, Україна)

Тетяна БЕЛАН,

кандидат педагогічних наук,

Національний університет «Чернігівський колегіум»

імені Т.Г. Шевченка (Чернігів, Україна)

Складні соціально-економічні та демографічні процеси, які відбуваються в Україні, ставлять якісно нові вимоги до підготовки молоді до трудової діяльності. Сучасний ринок праці потребує працівників, спроможних досягати на своїх робочих місцях високих результатів. Однак відомо, що високих показників у трудовій діяльності людина досягає тільки тоді, коли обирає професію за своїм покликанням, інтересами, здібностями, психофізіологічними особливостями. Чим більша обізнаність учня зі світом професій, чим краще він знатиме свої індивідуальні особливості та кон'юнктуру ринку праці, тим більш оптимальним буде його вибір. Значні можливості для надання допомоги старшокласникам у їх професійному самовизначенні має вчитель технологій.

Мета дослідження: розрити роль учителя технологій в організації профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю.

Професійна орієнтація спрямована на задоволення потреб особистості в професійному самовизначенні та потреби суспільства у забезпеченні соціально-професійної структури. Професійна орієнтація в освітньому процесі – це спрямованість інтересів і схильностей учнів, яка значною мірою залежить від конкретної навчальної діяльності. Зміст навчального матеріалу різних предметів може бути використано з метою професійної орієнтації, професійного самовизначення учня. Учителі-предметники сприяють розвитку пізнавального інтересу, творчої спрямованості школярів засобами проєктної діяльності, ділової гри, семінарів, конференцій, предметних тижнів, олімпіад, факультативів та ін.; забезпечують профорієнтаційну спрямованість уроків, формують в учнів загальнотрудові, професійно важливі навички; сприяють формуванню у школярів адекватної самооцінки; проводять спостереження з виявлення схильностей і здібностей учнів. Головною метою профорієнтаційної роботи є сприяння специфічними методами

посиленню конкурентоспроможності працівника на ринку праці та досягнення ефективної зайнятості населення [1].

Найсприятливіші умови для здійснення профорієнтаційної роботи мають уроки технологій [2]. На таких уроках в учнів формуються різноманітні початкові трудові і деякі професійні уміння і навички, перевірка практичної спроможності кожного учня до того чи іншого виду трудової діяльності. Крім того, сам учитель технологій є порівняно із іншими вчителями-предметниками найбільш підготовленим до профорієнтаційної роботи. Його загальнотехнічна освіта дає можливість орієнтуватись у структурі суспільного виробництва та в основних її галузях, уявляти тенденції ринку цих галузей, орієнтуватись у складному світі сучасних професій, знати особливості вимог, які висовують ці професії до людини. М. Янцур наголошує на особливо важливій ролі у реалізації змісту професійної орієнтації трудового навчання. Невипадково у програмі цього шкільного предмета визначені профорієнтаційні завдання, які спрямовують роботу вчителя з підготовки учнів до свідомого вибору майбутньої професії. Включення профорієнтаційної роботи у процес трудового навчання має дві цілі: інформаційну, тобто ознайомлення учнів з різними професіями, і виховну – орієнтацію учнів на необхідні в ринковій економіці професії та спеціальності. Обираючи профорієнтаційні форми і методи проведення профорієнтаційної роботи, слід враховувати, що вона повинна бути органічною частиною освітнього процесу, в якому і трудове навчання, і профорієнтаційна робота невіддільні одне від одного [33].

Отже, профорієнтаційними завданнями вчителя технологій є: – ознайомлення старшокласників з професіями та правилами вибору професії під час проведення уроку; – виховання в учнів відповідального й активного ставлення до свідомого та самостійного вибору майбутньої професії; – формування вміння зіставляти свої здібності з вимогами, необхідними для набуття конкретної професії; – забезпечення розвитку професійно важливих якостей особистості учня; – сприяння професійному самовизначенню старшокласників.

Напрямами профорієнтаційної роботи вчителя технологій є: інформаційний; виховний; консультаційний; навчальний.

У результаті вивчення наукових досліджень виокремлено такі етапи профорієнтаційної роботи вчителя технологій: виділення тем та визначення методів подання профорієнтаційного матеріалу відповідно до навчальної програми предмету; підбір засобів навчання; вивчення інформації про потреби ринку праці та сучасні професії, що пов'язані з програмним матеріалом; діагностика інтересів та нахилів учнів; поглиблення своїх знань із профорієнтації, педагогіки та психології особистості.

Отже, вчитель технологій має важливе значення у професійному самовизначенні учнівської молоді. Для покращення профорієнтаційної роботи на уроках він повинен використовувати відповідні форми і методи профорієнтації, орієнтуватися в світі професій та володіти ситуацією на ринку праці. *Зроблено висновок:* ефективність профорієнтаційної роботи суттєво залежить від постановки її в школі, адже вона має бути невід'ємним компонентом предмету «Технології», реалістично пов'язаним із професійними знаннями, професійними вимогами та динамічним процесом їх оновлення. Результатом профорієнтаційної роботи в школі буде, по-перше, сформоване в учнів відношення до світу професій, по-друге, уміння співвіднести знання про себе, власні можливості з вимогами тієї чи іншої професійної діяльності. Досягнення цього результату стане можливим тоді, коли профорієнтаційна робота в школі буде мати науково обґрунтоване методичне забезпечення, яке максимально активізуватиме професійне самовизначення випускника.

Джерела:

1. Концепція державної системи професійної орієнтації населення. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF#Text>
2. Харламенко В. Б. Формування в учнів профорієнтаційних понять на уроках з основ вибору професії. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 4. С. 38-41.
3. Янцур М. Професійна орієнтація учнів основної школи у процесі трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2002. № 3. С. 17-22.